

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6CdoR/2/2026
Identifikačné číslo spisu:	2124205538
Dátum vydania rozhodnutia:	27.05.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:2124205538.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o maloletého Š. Š., nar. XX. Y. XXXX, v konaní zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, Krajinská cesta 13, Piešťany, dieťa rodičov: J. R. V., nar. XX. H. XXXX, trvale bytom M. L. XXX/X, B., a T. Š.M., nar. XX. Q. XXXX, trvale bytom Q. XX/XX, N. F., zastúpený JUDr. Máriou Staríčkovou, advokátkou, Paulínska 19A, Trnava, o návrhu otca na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 33P/91/2024, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 13CoP/94/2025 z 29. októbra 2025, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 13CoP/94/2025 zo dňa 29. októbra 2025 a rozsudok Okresného súdu Trnava č. k. 33P/91/2024-73 zo dňa 27. januára 2025 z r u š u j e a v e c v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Rozhodnutie súdu prvej inštancie

1. Okresný súd Trnava (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 33P/91/2024-73 z 27. januára 2025 zamietol návrh otca na zmenu zverenia maloletého z osobnej starostlivosti matky do striedavej osobnej starostlivosti rodičov (výrok I.). O trovách rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu (výrok II.).

2. Rozsudok právne odôvodnil aplikáciou § 24 ods. 3, § 26, § 30 ods. 1 a 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoR“), § 121 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), vecne tým, že nedošlo k zmene pomerov od času posledného rozhodnutia o úprave výkonu rodičovských práv a povinností.

Rozhodnutie odvolacieho súdu

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v zákonom určenej lehote podal odvolanie otec maloletého, o ktorom rozhodol Krajský súd v Trnave (ďalej aj „odvolací súd“) tak, že I. potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a II. žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

4. V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že striedavá osobná starostlivosť kladie na rodičov ľudské i osobnostné požiadavky, ak ju však rodičia dokážu kultivovane zvládnuť, potom sa výrazne zvyšuje predpoklad, že láskyplný a produktívny vzťah dieťaťa k obom rodičom zostane zachovaný. Preto v prípade takéhoto návrhu rodiča musí súd primárne skúmať splnenie všetkých zákonných kritérií.

5. Striedavá osobná starostlivosť kladie na rodičov ľudské i osobnostné požiadavky, ak ju však rodičia dokážu kultivovane zvládnuť, potom sa výrazne zvyšuje predpoklad, že láskyplný a produktívny vzťah dieťaťa k obom rodičom zostane zachovaný. Preto v prípade takéhoto návrhu rodiča musí súd primárne skúmať splnenie všetkých zákonných kritérií.

6. Prvým zákonným kritériom striedavej osobnej starostlivosti je, že obaja rodičia sú spôsobilí dieťa vychovávať. Nespôsobilosť rodiča dieťa vychovávať je daná najmä jeho zdravotným stavom, fyzickým alebo psychickým stavom, nevhodnou kvalitou jeho výchovného o prostredia, neexistujúcim, nedostatočným alebo nevhodným prostredím v domácnosti rodiča a pod. Druhým kritériom je, že obidvaja rodičia majú o osobnú starostlivosť o dieťa záujem. Nemožno nariadiť striedavú osobnú starostlivosť v prípade, ak o ňu nemajú záujem obidvaja rodičia, teda proti vôli rodiča, ktorý sa o dieťa osobne starať nechce a žiada len právo styku s dieťaťom, nanútenie osobnej starostlivosti nemôže byť na prospech dieťaťa. Tretím kritériom je, že striedavá starostlivosť je v záujme dieťaťa.

7. Medzi dôležité kritériá posudzovania záujmu maloletého dieťaťa patria predovšetkým: 1. citové väzby dieťaťa, 2. vývinové potreby, 3. stabilita budúceho výchovného prostredia, 4. schopnosť rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Dieťa by sa nemalo stať rukojemníkom svojich rodičov v ich vzájomnej nenávisti. Počas konania sa súd musí pokúsiť o odstránenie negatívnych vplyvov a sledovať účinnosť prijatých opatrení. V prípade splnenia všetkých špecifikovaných zákonných podmienok kumulatívne by striedavá starostlivosť mala v praxi predstavovať po rozpade partnerského vzťahu rodičov jednu z najpodstatnejších alternatív riešenia pre deti.

8. V konaní nebolo sporné, že otec je schopný a spôsobilý zabezpečovať riadnu starostlivosť o maloletého, a túto aj zabezpečuje počas aktuálnej úpravy tzv. rozšíreného styku od stredy v párnom týždni od 17:00 hod. hodiny do pondelka v nepárnom týždni do 07:45 hod. s osobitnou úpravou počas prázdnin a sviatkov. Taktiež nevznikli pochybnosti o tom, že o osobnú starostlivosť o maloletého má záujem. V odvolaní otec namietal nespĺnenie kritéria „záujmu maloletého“ konštatovaného súdom prvej inštancie v nadväznosti na zmenu pomerov od času posledného rozhodnutia z 11. apríla 2023, keďže v danom čase bol maloletý v predškolskej fáze a v čase vyhlásenia rozsudku v odvolacom konaní navštevoval druhý ročník základnej školy. Z uvedeného dôvodu sa maloletý na školskú dochádzku už adaptoval. Cestovanie do školy počas starostlivosti otca je pre maloletého i otca únavné, obmedzujúce plnohodnotné trávenie spoločného času ako aj náročné pre koordinovanie s pracovnými povinnosťami otca.

9. Odvolací súd nespochybnil rovnocenné právo otca na starostlivosť a výchovu maloletého. Striedavá osobná starostlivosť ale musí svedčiť o záujme maloletého dieťaťa, preto sa nemožno stotožniť s názorom, že táto forma starostlivosti je ideálnym riešením za každých okolností. Rovnako tak musí byť preukázané, že takto budú lepšie zaistené potreby dieťaťa. Otec v odvolaní namietal nezisťovanie názoru maloletého priamy spôsobom, t. j. súdom prvej inštancie. Súdom prvej inštancie návrh otca na výsluch maloletého zamietol na pojednávaní dňa 27. januára 2025, čo odôvodnil tým, že opakovaný výsluch maloletého tak v krátkom čase považoval za ťaživý. Pokiaľ súd prvej inštancie dospel k záveru, že zo zisťovania názoru maloletého dňa 18. apríla 2024 a 6. augusta 2024 prostredníctvom orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vyplynulo, že maloletý má pekný vzťah s oboma rodičmi, avšak prežíva konflikt lojality, takémuto názoru je podľa odvolacieho súdu, potrebné po oboznámení sa s obsahom záznamov, prisvedčiť. Aj otec sám poukázal na rozporupnosť výpovedí

maloletého, keď počas zisťovania názoru po tom, čo ho na pohovor dňa 18. apríla 2024 priniesol otec jednoznačne uviedol, že by si prial byť zverený do striedavej starostlivosti a zároveň navštevovať dve školy. Prítom zo zisťovania názoru dňa 6. augusta 2024 bolo súdom aj kolíznym opatrovníkom konštatované, že maloletý sa snaží urobiť spokojných oboch rodičov.

10. V tomto smere odvolací súd považoval za smerodajné, že hoc aj pozitívny názor maloletého k striedavej osobnej starostlivosti, či k návšteve dvoch škôl maloletým je potrebné vzhľadom na vek maloletého hodnotiť z pohľadu jeho najlepšieho záujmu. Inak povedané, súd na názor maloletého dieťa prihliadne a venuje mu náležitú pozornosť zodpovedajúcu jeho veku a rozumovej vyspelosti, t. j. nepojme bez ďalšieho názor maloletého do rozhodnutia bez veku a rozumovej vyspelosti bez toho, aby komplexne zohľadnil jeho záujem. Maloletý nie je schopný vzhľadom na svoj vek (navštevujúc prvý stupeň základnej školy) posúdiť dôsledky návštevy dvoch škôl z hľadiska zabezpečenia plnenia školskej dochádzky, výučby, logistiky, povinností rodičov plynúcich z takejto úpravy a pod. Ako už bolo uvedené, v starostlivosti, či výchove otca neboli zistené žiadne nedostatky, preto návrh otca na priame zisťovanie názoru maloletého, či znalecké dokazovanie z oblasti psychológie v tomto smere by bolo neúčelné a ne hospodárne, zbytočne zaťažujúce najmä maloletého, ale aj rodičov. K posúdeniu návrhu otca vo vzťahu k návšteve dvoch základných škôl maloletým nie je otázkou, k riešeniu ktorej by súd potreboval odborné poznatky z oblasti psychológie, tak ako navrhoval otec. Z uvedeného dôvodu vyhodnotil námietku otca smerujúcu k nevykonaniu ním navrhovaných dôkazov ako neopodstatnenú.

11. Kolízny opatrovník podľa otca poukázal na neochotu otca presťahovať sa, ale túto požiadavku neaplikoval rovnako na matku, ktorá vytrhla maloletého z jeho prirodzeného prostredia. Predmetnú námietku otca i keď nie vo vzťahu k súdu, ale k vyjadreniu kolízneho opatrovníka považoval odvolací súd za podstatnú z pohľadu posúdenia vnímania celej situácie otcom. Ako už bolo konštatované, nikto nespochybňuje rovnocenné právo otca na starostlivosť o maloletého. Otec však realizáciu takejto formy starostlivosti podmieňuje návštevou dvoch základných škôl maloletým. Z pohľadu kritéria záujmu maloletého dieťaťa je potrebné zohľadniť skutočnosť, že maloletý v čase vyhlásenia rozsudku navštevoval druhý ročník základnej školy v bydlisku matky (aktuálne tretí ročník). Preto názor kolízneho opatrovníka, ktorý sa vyjadril v tom význame, že z pohľadu záujmu maloletého by očakával ochotu zo strany otca ohľadne prípadného presťahovania sa do bydliska matky, keďže maloletý tam navštevuje základnú školu, nemožno považovať za diskriminačný, tak ako naznačil otec. Otec správne v odvolaní uvádzal, že kolízny opatrovník má hájiť v konaní záujmy dieťaťa, a to nad záujmy jeho rodičov. Uvedené preto rovnako platí vo vzťahu k námietkam otca smerujúcim k záťaži kladenej na jeho čas, či pracovnú činnosť. Otec je aj podľa názoru odvolacieho súdu povinný si svoje povinnosti prispôbiť tak, aby boli zaistené predovšetkým potreby maloletého.

12. Pokiaľ otec namietal časové zaťaženie maloletého prepravou i nemožnosť plnohodnotného spoločného trávenia času počas prepravy, tak už Krajský súd v Trnave v predchádzajúcom konaní uvádzal, že maloletý bude tri dni z dvoch týždňov cestovať do školy z bydliska otca, čo bude predstavovať preňho určitý diskomfort, ktorý však vyvažoval prospechom na budovaní vzťahu s otcom a aj zapojenie otca do vyučovacieho procesu, prípravy s maloletým na vyučovanie. Z uvedeného vyplýva, že súd sa už zaoberal okolnosťami súvisiacimi s prepravou maloletého do základnej školy z bydliska otca do bydliska matky, preto ani odvolací súd nevzhliadol v tomto smere podstatnú zmenu pomerov svedčiacu zmene posledného rozhodnutia.

13. V odvolacom konaní bolo potrebné posúdiť, či nastala zmena pomerov predpokladaná Krajským súdom v Trnave v rozhodnutí z 11. apríla 2023, keď svoje rozhodnutie založil na skutočnosti, že maloletý mal v septembri 2023 nastúpiť do prvého ročníka základnej školy. Podľa odvolacieho súdu takáto zmena pomerov, ani vzhľadom na skutočnosť, že maloletý v čase vyhlásenia rozsudku navštevoval druhý ročník základnej školy a v súčasnosti tretí ročník, nenastala. Otec totiž nepreukázal, že zmenou spočívajúcou v plnení školskej dochádzky v dvoch školách budú lepšie zaistené potreby maloletého. V tomto smere nie je namiesto námietka otca o konštatovaní súdov o náročnosti návštevy dvoch škôl, bez zohľadnenia školského zákona, či učebných osnov, pretože táto je zrejma aj nezúčastnenej osobe v tomto konaní. Aj otec sám považuje prepravu maloletého za náročnú z hľadiska

času, či prístupu k práci, pritom očakáva, že maloletý sa vo veku aktuálne deviatich rokov bude musieť adaptovať na režimy dvoch základných škôl, čo podľa odvolacieho súdu skôr priťažuje jeho príprave na vyučovanie, samotnej výučbe, či jeho socializácii v rámci dvoch odlišných kolektívov. Otec mal za to, že maloletý už absolvoval prvý ročník základnej školy, z čoho vyvodil, že sa už adaptoval a bol naplnený predpoklad pre zmenu ostatného rozhodnutia. Odvolací súd sa s takýmto zovšeobecňujúcim a zjednodušením hodnotením nestotožňuje a je toho názoru, že adaptačný proces je potrebné vnímať nielen izolovane, z pohľadu plynutia času, ale aj z pohľadu prebiehajúceho konfliktu rodičov majúcom dopad na plnenie povinností rodičov v súvislosti s prípravou maloletého na výučbu v dvoch základných školách, v súvislosti so zisteným konfliktom lojality u maloletého, majúcom dopad na celkové prežívanie maloletého, ktorý by bol vystavený väčšej záťaži a tlaku pri návšteve dvoch škôl. Aj keď nemožno bez výhrady súhlasiť so záverom súdu prvej inštancie z pohľadu inšpirácie sa Metodikou - Výživné na daný prípad, ale zmenu pomerov je aj podľa odvolacieho súdu možné viazať s vyšším vekom maloletého dieťaťa, s ktorým je spojená väčšia samostatnosť, ako aj možnosť kvalifikovaného posúdenia plnenia školských povinností maloletým, začlenenia do kolektívu, záujmov maloletého a v neposlednom rade možnosť prihliadnutia na názor maloletého zohľadňujúc jeho vyšší vek. Napokon, otec záujem maloletého odvodzuje od práva na výchovu zo strany oboch rodičov a svojho rovnocenného práva na starostlivosť a výchovu maloletého, ktorá je aj podľa odvolacieho súdu už zabezpečená aktuálnou úpravou z pohľadu zaistenia potrieb maloletého v súvislosti s návštevou základnej školy v bydlisku matky a ani uplynutím vyše roka od ostatného rozhodnutia, z dôvodov uvedených vyššie, nedošlo k podstatnej zmene pomerov odôvodňujúcej zmenu spočívajúcu v návšteve dvoch škôl maloletým. Naďalej platí, že oprávnenie rodiča rovnocenne vykonávať rodičovské práva a povinnosti, determinuje len (a najmä) záujem dieťaťa a lepšie zabezpečenie jeho potrieb. Preto ak odvolací súd dospel k záveru, že návšteva dvoch škôl maloletým vyžaduje zmenu, s ktorou by sa mal vysporiadať maloletý, bez toho, aby bolo preukázané, že takáto zmena lepšie zaistí jeho potreby, tak návrh otca na zmenu zverenia podmienený návštevou dvoch základných škôl a návrh na nahradenie súhlasu matky v tomto smere je nedôvodný.

Dovolenie otca

14. Otec (ďalej aj „dovolateľ“) podal dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 písm. a) a b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), v ktorom namietal porušenie práva na spravodlivý proces nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu, porušenie práva na spravodlivý proces pre nepreskúmateľnosť odôvodnenia rozsudku krajského súdu, odklon od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu alternatívne absenciu rozhodovacej praxe odvolacieho súdu a navrhol aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie a rozhodnutie.

15. Pod nesprávnym procesným postupom súdu je podľa dovolateľa potrebné vidieť nevypočutie maloletého súdom počas celého konania, rovnako nevypočutie maloletého znalcom, ponechajúc popri sebe údajne nie zhodné vyjadrenia maloletého, resp. vyjadrenia maloletého, ktoré súdy oboch inštancií označili za konflikt lojality, pričom ho bližšie nešpecifikovali. Zároveň súdy žiadnym spôsobom nevychádzali zo znaleckého posudku z pripojeného predchádzajúceho konania, pričom tento obsahoval závery a odporúčania smerom do budúcnosti, s ktorými sa súd nijako nevysporiadal, rovnako sa súd druhej inštancie nevysporiadal ani s predchádzajúcim rozsudkom Krajského súdu v Trnave, ktorého odôvodnením sa otec pri podaní návrhu na zmenu úpravy spravoval, keď striedavú starostlivosť súd mal za možnú v budúcnosti po nástupe do školského zariadenia. Súd prvej inštancie bez priameho vykonania dôkazu na ústnom pojednávaní, si osvojil, resp. priznal väčšiu váhu vyjadreniu maloletého vykonanému na žiadosť matky, v domácom prostredí matky, napriek tomu, že vyjadrenie maloletého mal k dispozícii zo skoršieho šetrenia kolízneho opatrovníka s odstupom štyroch mesiacov. Otec uvedené v odvolaní namietal a súd druhej inštancie sa k námietke otca vyjadril len okrajovo, že ani znalecké dokazovanie, ani vypočutie si názoru maloletého nepovažoval za potrebné. Pritom treba zdôrazniť, že maloletý aj pri opakovanom vypočutí prejavil jasne vôľu byť rovnako u otca aj matky, súhlasil so striedavou starostlivosťou, zaváhal údajne len pri dvoch školách potom, čo ho matka opakovane strašila, že to nezvládne a bude mať 2x viac úloh! Ako a z čoho súd prvej inštancie a k tomu prisvedčiac aj súd druhej

inštalácie vyvodili konflikt záujmov, keď nejde o pojem zákonom definovaný, psychologicky ho determinovať nie je v kompetencii súdu a nie je možné k tomu dospieť ani širším výkladom ani iným zdôvodnením, keďže konflikt vyplýva z toho, že sa vyjadrenia líšia raz v prospech otca, raz v prospech matky a maloletý prežíva úzkosť z toho, že si nevie a nechce vybrať. Tu z celého konania nič také nevyplýva, maloletý sa vyjadril jasne v prospech striedavej starostlivosti otca, bez náznaku akéhokoľvek konfliktu, keďže vyspelo zhrnul, že chce byť u rodičov rovnako, nie viac u matky ani viac u otca, z čoho by bolo možné konflikt vydedukovať. Súd druhej inštalácie, ak chcel prisvedčiť argumentu o konflikte lojality a tento prevziať ako dôvod neprihliadania k vôli maloletého, opakovane vyjadrenej, mal doplniť dokazovanie výsluchom maloletého alebo znaleckým posudkom alebo aspoň bližšie odôvodniť, v čom vidí u maloletého konflikt. Zo strany súdov oboch inštalácií bola porušená zásada voľného hodnotenia dôkazov. Pri žiadosti otca o vypočutie maloletého za účelom odstránenia prípadných nezrovnalostí vo vyjadreniach maloletého, resp. za účelom zabezpečenia priamosti a ústnosti a bezprostrednosti vykonávania dôkazov, súd prvej inštalácie bez ďalšieho konštatovania, že má k dispozícii názor maloletého pred piatimi mesiacmi. Sám súd bez bližšej špecifikácie a vysvetlenia skonštatoval, že z vyjadrenia vydedukoval, že maloletý trpí konfliktom lojality, ktorý však nekonštatoval znalec ani psychológ, ale súd a to bez bližšieho odôvodnenia a súd druhej inštalácie si tento postup (nevykonanie dôkazu priamo vypočutím maloletého, neustanovením znalca alebo iným spôsobom vyhodnotenia prejavu maloletého) osvojil, kedy napriek vyslovenému súhlasu matky so striedavou starostlivosťou (teda súhlasom všetkých dotknutých subjektov - otca, matky, maloletého!) zamietol návrh otca len s formálnym odkazom na nepreukázanú podstatnú zmenu pomerov, k čomu dospel aj súd prvej inštalácie.

16. Dovolateľ poukázal na závery dovolacieho súdu v rozhodnutí sp. zn. 4CdoR/13/2023: „Podľa výsledkov zahraničných výskumov, deti zvyčajne vyjadrujú túžbu, aby ich názory a myšlienky odborníci počuli. Hoci sa v aplikačnej praxi súdov (zvlášť súdov druhej inštalácie, ktoré sa vyhýbajú opakovaniu a doplneniu dokazovania nariadením pojednávania) niekedy objavuje zdráhanie vypočuť názor detí s odôvodnením, že pre deti je účasť na súdnych konaniach stresujúca, ukazuje sa, že deti stoja o využitie práva vyjadriť svoj názor. Možnosť vyjadriť svoje názory v poručenských sporoch znižuje vplyv iných stresov na tieto deti a má na deti pozitívny vplyv aj vtedy, keď ich želania nie sú splnené.“ Maloletý viacnásobne vyjadril vôľu povedať svoj názor súdu osobne a priamo a bezprostredne. Nešlo len o vôľu otca, ako mylne uviedol kolízny opatrovník, a ktorá argumentácia bola plne a nekriticky prevzatá do oboch rozsudkov.

17. Podľa definície, konflikt lojality nastáva, keď sú maloleté deti nútené vybrať si stranu medzi rodičmi, často počas rozvodu, čo spôsobuje psychické utrpenie, zmätok a pocit viny, pretože dieťa prirodzene miluje oboch rodičov a nemalo by byť v situácii, kde sa musí jedného zrieknuť; prejavuje sa to zmenami správania, problémami v škole a vzťahoch, úzkosťami a depresiami. Podľa dovolateľa ani jeden z uvedených znakov u maloletého prítomný ani dokázaný a dokonca ani tvrdený nebol. Maloletý netrpí a netrpel žiadnymi úzkosťami a poruchami, nebol nútený si vybrať medzi rodičmi, rodičia maloletého už dlhodobo nežijú spolu, nefavorizoval ani jedného (nakolko nešlo o otázku zverenia jedného alebo druhému rodičovi), naopak maloletý sa pri oboch vypočutiach vyjadril, že chce oboch rodičov a to bol aj návrh otca, nemal za cieľ výlučnú starostlivosť s úpravou styku maloletého s matkou).

18. Rozsudok odvolacieho súdu podľa dovolateľa trpí rovnakou vadou nepreskúmateľnosti aká bola konštatovaná aj v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5CdoR/5/2024, odvolací súd vo svojom rozhodnutí pri posúdení návrhu na rozšírenie styku otca s maloletými dospel k odlišnému právnym názorom, ktoré síce posudzoval podľa ustanovení rovnakých ako súd prvej inštalácie, avšak svoje rozhodnutie neodôvodnil dostatočným, jasným a zrozumiteľným spôsobom, keď neuviedol ktoré skutočnosti vzal za preukázané vo vzťahu k podstatnej, resp. nepodstatnej zmene pomerov potrebných pre zmenu predchádzajúceho rozhodnutia o úprave styku otca s maloletými deťmi, a taktiež čo považuje za uplynutie „krátkej“ doby, ktorá uplynula od poslednej úpravy styku otca s maloletými deťmi. V tejto veci otec namietal už v odvolaní, že zamietnutie návrhu na zmenu úpravy práv a povinností len s poukazom, že nedošlo k podstatnej zmene pomerov je v rozpore so zákonom a nesprávnym právnym posúdením, keďže CMP v spojení s CSP nevyžaduje zmenu podstatnú, len zmenu pomerov, no k tejto, objektívne podstatnej námietke, keďže založila meritórne neprejednanie návrhu otca, a tým mu odňala aj

prístup k súdu a porušila právo na spravodlivé súdne konanie, sa súd druhej inštancie nevyjadril ani ju nevysvetlil, zahrnúť ju k námietkam nepodstatným, ku ktorým sa vyjadriť nemusí. Zhodnotil len, že nevzhliadol potrebu vykonania ani doplnenia dokazovania, hoci žiadne vykonané nebolo. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu vníma dovolateľ ako vnútorne rozporné pričom poukazuje na body 12. až 17., 19., 24. až 29. rozsudku odvolacieho súdu a na rozpor v odôvodnení s bodmi 31. a 32. rozsudku. Poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo R/12/2024, ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, tak táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie a rovnako sa odvolací súd musí vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní a vyjadrení k nemu (§ 387 ods. 3 CSP). Podľa dovolateľa je odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v rozpore s obsahom spisového materiálu a jeho záver uvedený v odôvodnení je nejasný, vnútorne rozporný, bez uvedenia jasných dôvodov, na ktorých bol výrok rozsudku založený.

19. Dovolateľ ďalej namieta nesprávne právne posúdenie a odklon od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, ktoré spočíva v uprednostnení školskej dochádzky v jednom školskom zariadení na úkor striedavej starostlivosti pri návšteve dvoch školských zariadení na úkor zabezpečenia rovnocennej starostlivosti zo strany oboch rodičov. V danom kontexte je potrebné v zmysle Nálezu Ústavného súdu SR II. U'S 361/2016 poukázať na jasné stanovisko: „Ústavný súd sa domnieva, že aktuálna vzdialenosť medzi bydliskami rodičov cca 270 - 300 km nemôže byť sama osebe prekážkou pre prípadné zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti. Rovnako tak ústavný súd pripomína, že pre výkon školskej dochádzky v dvoch školách existuje právny rámec [porovnaj usmernenie Ministerstva školstva, vedy výskumu a športu Slovenskej republiky zo 16. apríla 2013], pričom prostredníctvom dostupných informačných technológií nemôže byť problém ani zabezpečenie primeranej komunikácie príslušných škôl a pedagógov, ktorá by bola potrebná pri koordinácii výučby maloletého, riešení aktuálnych problémov, prípadne pri hodnotení maloletého.“ Otec poukazuje na to, že ak v rámci judikatúry Ústavný súd SR nevidí problém so vzdialenosťou rodičov 270 - 300 km ako tomu bolo v zmienenom prípade, nemôže konajúci súd rozhodovať v rozpore s uvedeným nálezom najmä za situácie, že vzdialenosť medzi bydliskami matky a otca je len cca 70 km, ktorú zapríčinila matka svojim svojvoľným rozhodnutím. Rovnako ako všeobecný súd aj kolízny opatrovník by tak mal vziať na zreteľ uvedený nález a priori neodmietat' niečo len preto, že vidí problém, ktorý nevidel ani Ústavný súd SR. Pravidelnú dochádzku dieťaťa do školského zariadenia nemožno preceňovať. Rozhodne ju nemožno uprednostňovať pred časom stráveným s otcom. Podobne je to aj s prípadnými krúžkami, ktoré dieťa bude, alebo už v mieste svojho súčasného bydliska navštevuje. Nesúhlas matky so striedavou starostlivosťou môže byť relevantný len vtedy, ak je vybudovaný na dôvodoch, ktoré sú spôsobilé intenzívnym spôsobom negatívne zasahovať do záujmu dieťaťa. Školská dochádzka rozhodne nemôže byť sama osebe dôvodom pre výrazné obmedzenie styku otca s maloletým dieťaťom, ktoré je v starostlivosti matky. Z ústavnoprávneho hľadiska nemožno nadradovať modely fungovania vzťahov medzi oddelenými rodičmi a maloletými deťmi, ktoré majú orgány verejnej moci zaužívané, nad záujem dieťaťa, ktorý je definovaný v čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa. Tieto modely, akokoľvek sú v mnohých prípadoch prínosné a použiteľné, nemôžu postihovať situácie každého jednotlivého maloletého dieťaťa. Je preto vecou všeobecných súdov, aby pri zohľadňovaní všetkých konkrétnych okolností daného prípadu a z nich vyplývajúceho záujmu dieťaťa, ktorý musí byť vždy prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, či už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi alebo správnymi orgánmi, rozhodli o konkrétnej podobe najvhodnejšieho usporiadania vzťahov medzi rodičmi a deťmi. Na tom nemôže nič zmeniť ani to, že rodičia nie sú schopní sa na takomto usporiadaní sami dohodnúť.

20. Ak by sa dovolací súd nestotožnil s dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP z dôvodu necitovania konkrétneho rozhodnutia práve odvolacieho súdu, hoci dovolanie odkazuje na názor Ústavného súdu SR (aj ČR), potom dovolateľ poukázal na absenciu riešenia problematiky odmietnutia striedavej starostlivosti iba z dôvodu potreby/návrhu navštevovania dvoch škôl maloletým ako dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Dovolateľ si je vedomý rozhodovacej praxe na nižších súdoch,

no tieto neboli preskúmané dovolacím súdom, a ustálená prax dovolacieho súdu v tejto otázke absentuje. Možno napr. poukázať na uznesenie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9 Cop 46/2014 zo 17. septembra 2014, ktorý výrokom určil, že „mal. bude v školskom roku 2014/2015 navštevovať v párnom týždni kalendárneho roka Základnú školu F. a v nepárnom týždni kalendárneho roka Základnú školu J.“. Obdobne Okresný súd Považská Bystrica rozsudkom sp. zn. 11 P 100/2015 z 11. januára 2016 určil, že „súd oprávňuje matku mal. F. aby túto zapísala pre školský rok 2016-2017 do Základnej školy Y. Súd oprávňuje otca mal. SR, aby túto zapísal pre školský rok 2016-2017 do Základnej školy P.“

21. K podanému dovolaniu sa matka maloletého nevyjadrila.

22. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny zotrval na svojich stanoviskách zo súdneho konania a nevyužil právo na vyjadrenie k dovolaniu.

Posúdenie veci dovolacím súdom

23. Dovolanie je v tomto prípade podané vo veci upravenej v Civilnom mimosporovom poriadku (§ 111 a nasl. „ďalej len „CMP“). Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 CMP neobsahuje odlišnú právnu úpravu pre dovolanie podané vo veci úpravy styku rodiča s maloletým dieťaťom, prípustnosť dovolania otca bola dovolacím súdom posudzovaná podľa ustanovení CSP.

24. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd SR“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) konštatuje, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že dovolanie spĺňa uvedené zákonom stanovené procesné podmienky.

25. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného konania osobitné postavenie. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

26. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

27. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť podaného dovolania z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

28. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať

sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces, ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05).

29. Z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) vyplýva, že otec maloletého v rámci namietanej zmätočnosti zmienil najmä nedostatok dôvodov, spôsobujúcich nepreskúmateľnosť odôvodnenia napadnutého odvolacieho rozsudku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania.

30. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Pri posudzovaní znemožnenia uskutočňovať strane jej patriace procesné práva, je nevyhnutné skúmať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietat alebo zvrátiť nesprávny postup súdu.

31. Pokiaľ dovolateľ namietal, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu neobsahuje základné vysvetlenie a posúdenie námietok otca prezentovaných v odvolaní a zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie aj vzhľadom na zistený stav veci súdom prvej inštancie prevzatý súdom odvolacím, je namieste uviesť, že súčasťou práva na spravodlivý proces je nepochybne aj právo účastníka konania na splnenie požiadavky na spravodlivý proces, účastníci konania musia byť schopní pochopiť verdikt súdu, ktorý bol vydaný - to je zásadná poistka proti svojvôli (Taxquet vs. Belgicko). V nadväznosti na to je úlohou súdu, aby sa jasným spôsobom vyrovnal so všetkými právnymi a skutkovými okolnosťami, ktoré tvoria podklad jeho rozhodnutia z hľadiska právneho významu (rozhodnutie IV. ÚS 14/07).

32. Podľa § 393 ods. 1 - 4 CSP odvolací súd v písomnom vyhotovení rozhodnutia uvedie označenie súdu, mená a priezviská sudcov rozhodujúcich vo veci, presné označenie strán a ich zástupcov, iných subjektov, označenie prejednávanej veci, výrok, odôvodnenie, poučenie o prípustnosti dovolania, lehota na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania a povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní, deň a miesto vyhlásenia. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté. Odôvodnenie rozhodnutia senátu obsahuje aj pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté. Ak sa súd odkloní od ustálenej rozhodovacej praxe, odôvodnenie rozhodnutia obsahuje aj dôkladné odôvodnenie tohto odklonu. Jednotlivé odseky odôvodnenia rozhodnutia sa

označujú arabskými číslicami.

33. Civilný sporový poriadok ustanovuje, že súd je povinný v odôvodnení rozsudku jasne a výstižne vysvetliť, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

34. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 372/2020, 1Cdo/213/2019, 2Cdo/190/2019, 3Cdo/168/2018, 4Cdo/3/2019, 5Cdo/57/2019, 6Cdo/33/2020, 7Cdo/308/2019, 8Cdo/152/2018).

35. Dovolací súd konštatuje, že odvolací súd svojím zvoleným procesným postupom zákonnú úpravu (§ 383 CSP) neporušil (§ 384 ods. 1 CSP), keď nenariadil odvolacie pojednávanie (§ 385 ods. 1 CSP), pretože dokazovanie nevykonával, vychádzal zo skutočného stavu veci zisteného súdom prvej inštancie. Odvolací súd skonštatoval v bode 37. odôvodnenia rozsudku, že maloletý v čase vyhlásenia rozsudku súdu prvej inštancie navštevoval druhý ročník základnej školy a v čase rozhodovania odvolacieho súdu tretí ročník základnej školy, zmena pomerov nenastala, keďže predmetom sporu zostalo posúdenie dopadov náročnosti návštevy dvoch základných škôl maloletým.

36. Dovolateľ podal dovolanie aj podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

37. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP má osobitný význam vzájomný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou dovolacieho súdu“. Pre právnú otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“ (R 83/2018).

38. Aby na základe dovolania podaného podľa tohto ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/216/2017, 4Cdo/64/2018, 6Cdo/113/2017, 7Cdo/95/2017, 8Cdo/95/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť, len ak sú splnené uvedené predpoklady (po prijatí záveru o prípustnosti dovolania). Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

39. Dovolateľ v dovolaní neuviedol rozhodnutia dovolacieho súdu, od ktorého sa odvolací súd odklonil, preto nie je splnená podmienka prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

40. Dovolateľ podal dovolanie aj podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej

inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

41. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

42. Právnym posúdením veci je činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávnosť právneho posúdenia veci preto nemožno vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu, ale len argumentáciou spochybňujúcou použitie právnej normy súdom na daný prípad, alebo jej interpretáciu, prípadne jej aplikáciu súdom na zistený skutkový stav.

43. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod [v prejednávanej veci § 421 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP]. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

44. Otázkou v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP je právna otázka, ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi Najvyššieho súdu SR, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla ustáliť rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí: a/ konkretizovať právnu otázku doposiaľ neriešenú dovolacím súdom a b/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

45. Nevyhnutnou podmienkou prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP je, že sa týka právnej otázky, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie. Toto ustanovenie dopadá len na takú právnu otázku, ktorú: a/ odvolací súd riešil [neponechal ju nepovšimnutou a pri svojich právnych úvahách nedotknutou, ale ju riadne nastolil, vysvetlil jej podstatu, vyjadril vo vzťahu k nej svoje právne úvahy (prípadne možnosti odlišných prístupov k jej riešeniu) a vysvetlil jej riešenie a tiež dôvody, so zreteľom, na ktoré zvolil práve riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie], a b/ (zároveň) dovolací súd ešte neriešil. Otázka, ktorou sa strany sporu, prípadne aj súd v konaní síce zaoberali, na vyriešení ktorej ale nie je v konečnom dôsledku založené dovolaním napádané rozhodnutie, nie je preto v zmysle ustanovenia, o ktorom je reč, rovnako relevantná.

46. Z obsahu dovolania dovolací súd abstrahuje, že rozhodujúcou otázkou pri posúdení návrhu otca na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému je otázka vyriešenia problematiky návštevy dvoch základných škôl maloletým vo vzťahu k dopadom na zdravie a psychiku maloletého Š.. Aktuálne požaduje otec rozšírenie svojej starostlivosti o maloletého zverením do striedavej osobnej starostlivosti, keďže styk rodičov k maloletému je aktuálne upravený tak, že maloletý je v osobnej starostlivosti matky a styk otca je stanovený na každý párny týždeň od stredy od 17,00 hod. do nasledujúceho pondelka do 7.45 hod. Maloletý Š. aktuálne navštevuje základnú školu, ktorá sa nachádza v mieste bydliska matky, ktorá je vzdialená cca 70 km od bydliska otca. Podľa dovolacieho súdu je možné konštatovať, že aktuálna vzdialenosť medzi bydliskami rodičov nie je sama osebe prekážkou pre prípadné zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti, čo už vyplýva z doterajšieho konania a

rozhodnutia o návrhu matky na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému, ktoré bolo vedené na Okresnom súde Piešťany pod spisovou značkou 13P/163/2019. Pokiaľ sa, ale uvažuje o rozšírení osobnej starostlivosti otca je potrebné vzhľadom na vek maloletého Š., citlivo zvážiť všetky možné alternatívy vyriešenia tejto situácie vrátane presťahovania jedného z rodičov k aktuálne navštevovanej základnej škole, prípadne možnosti presťahovania obidvoch rodičov do iného miesta, kde by maloletý navštevoval základnú školu, alebo prípadné striedanie rodičov v bydlisku maloletého. Samozrejme, takéto riešenia musia umožňovať objektívne podmienky oboch rodičov maloletého, spojené s možnosťou bývania, zamestnania, dostatkom finančných prostriedkov a podobne. V prípade, že k takémuto riešeniu zo strany rodičov nepríde, teda že sa rodičia na kompromisnom riešení nedohodnú, až potom možno uvažovať a rozhodnúť o otázke nariadenia striedavej osobnej starostlivosti, ktorá by zrejme znamenala, že maloletý bude navštevovať súčasne dve základné školy, ak je to v jeho záujme.

47. Právny poriadok Slovenskej republiky aj s takouto alternatívou (návšteva dvoch základných škôl) viac menej počíta, a to aj vo forme analýzy Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky zo dňa 16. apríla 2013 (vo forme listu adresovaného Obvodným úradom v Slovenskej republike, odbory školstva), podľa ktorého pri rešpektovaní právoplatného rozhodnutia súdu o striedavej starostlivosti je potrebné zabezpečiť opatrenia, aby bolo možné právoplatné rozhodnutie súdu pri plnení povinnej školskej dochádzky vo dvoch základných školách realizovať. Praktické riešenie je k dispozícii. Ako správne konštatovali sudy prvej inštancie a odvolací súd takéto rozhodnutie musí byť v záujme maloletého. Dovolací súd je názoru, že z obsahu rozhodnutia odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie aktuálne nie je možné uzavrieť, či navštevovanie dvoch základných škôl by bolo na prospech maloletého, keďže doposiaľ vykonané dokazovanie nezodpovedá dostatočne na uvedené otázky a je predčasné, pretože len samotné (ne)vypočutie maloletého nie je rozhodujúcim dôkazom pre rozhodnutie. Pre úplnosť sa uvádza, že rozhodnutie, ktoré nezohľadnilo názory dieťaťa alebo im nevenovalo primeranú pozornosť zodpovedajúcu veku a úrovni rozumovej vyspelosti dieťaťa, upiera dieťaťu možnosť ovplyvniť určenie jeho najlepšieho záujmu (napr. uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/492/2015, sp. zn. 6CdoR/17/2023). Najvyšší súd SR zároveň upozorňuje, že nie je možné, aby všeobecné sudy stanovisko maloletého dieťaťa bez ďalšieho prevzali a aby založili svoje rozhodnutia iba na jeho priani a nie na starostlivom a komplexnom posudzovaní jeho záujmov (rozsudok EŠLP vo veci C. c/a Fínsko z 9. mája 2006 č. 18249/02, body 57 - 59).

48. Dovolací súd je názoru, že je potrebné predovšetkým hľadať kompromisné riešenie u obidvoch rodičov. Inak bude v súdnom konaní potrebné najprv vypočúť oboch rodičov k otázke možnej zmeny bydliska, následne po zvážení súdom prvej inštancie, vykonať aj ďalšie dokazovanie, napr. dožiadaním do základnej školy, ktorú maloletý navštevuje, prípadne zvážiť znalecké dokazovanie, napr. aj na posúdenie možných dopadov na psychické zdravie maloletého, atď.

49. Podľa judikatúry Najvyššieho súdu SR (napr. rozhodnutie sp. zn. 3Cdo/91/2019) za zmenu pomerov možno považovať podstatnú zmenu v okolnostiach rozhodných pre vydanie súdneho rozhodnutia, ktorého zmena sa navrhuje, ku ktorej možno dospieť porovnaním stavu existujúceho v čase vydania pôvodného súdneho rozhodnutia a stavu v čase po jeho vydaní.

50. Nepripustný je preto stav vyhýbania sa súdom zisteniu zmeny pomerov (a aj odôvodneniu, v čom spočíva a kedy nastala), ako aj iný stav konštatovania zmeny pomerov až k času, v ktorom odpadá potreba riešenia niektorých otázok.

51. Oprávnenie rodiča rovnocenne vykonávať rodičovské práva a povinnosti, determinuje len (a najmä) záujem dieťaťa a lepšie zabezpečenie jeho potrieb. Všeobecný súd pri rozhodovaní o úprave styku formou striedavej osobnej starostlivosti vždy zvažuje splnenie zákonných podmienok vyplývajúcich z § 24 ods. 2 Zákona o rodine. Práve striedavá osobná starostlivosť môže byť najjednoduchšou formou rovnocennej realizácie rodičovských práv a povinností s prihliadnutím aj na rodovú rovnosť pri výchove maloletého, obzvlášť za situácie, ak obaja rodičia majú záujem podieľať sa aktívne na jeho výchove.

52. Dovolací súd vzhliadol dovolacie námietky za dôvodné vo vyššie uvedenom rozsahu.

53. Podľa § 455 CSP ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie sú odvolací súd a súd prvej inštancie viazaní právnym názorom dovolacieho súdu.

54. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania bude predmetom ďalšieho konania podľa § 453 ods. 3 CSP.

55. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu SR pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.